

Bilaga 2

Ledningssystem för skolhälsovård/skolläkare, skolsköterska

(Socialstyrelsens föreskrifter om ledningssystem för kvalitet och patientsäkerhet i hälso- och sjukvården Socialstyrelsens författningssamling, SOSFS, 2005:12)

Kravet på ledningssystem innebär att det ska finnas en organisatorisk struktur, ett uttalat och tydligt ansvar, dokumenterade rutiner, identifierade processer samt rutiner för uppföljning.

Ett ledningssystem är ett system för att

- fastställa grundprinciper för ledning av verksamheten
- sätta upp mål i enlighet med kvalitetsområdena/kraven
- följa upp och utvärdera dessa mål.

Ledningssystemet ska inte vara ett separat system utan vara integrerat i det lednings-/kvalitetssystem som organisationen redan har.

Ledningssystemet omfattar följande områden:

Bemötande, metoder för diagnostik, vård och behandling, kompetens, samverkan och samarbete, riskhantering, avvikelshantering, försörjning av tjänster, produkter och teknik, spårbarhet och egenkontroll, uppföljning och erfarenhetsåterföring.

Rektors ansvar

Rektor är ytterst ansvarig för skolans systematiska kvalitetsarbete. Alla medarbetare ska aktivt medverka i det systematiska kvalitetsarbetet och har därmed eget ansvar för att delta i arbetet med uppföljning av mål och resultat.

Rektor ansvarar för

- att uppdraget formuleras, i dialog med skolsköterska, skolläkare bl.a. med utgångspunkt i Socialstyrelsens riktlinjer för skolhälsovården
- daglig arbetsledning av skolsköterska
- att tid och möjlighet för skolsköterska ges för kontinuerlig kompetensutveckling
- att rutiner finns för att regelbundet följa upp och utvärdera resultatet av skolläkarens och skolsköterskans arbete.

Skolläkarens och skolsköterskans ansvar

Skolläkare och skolsköterska ingår i skolans elevhälsoarbete. Genom att skolläkare och skolsköterska följer kvalitetsprogram för elevhälsa inklusive ledningssystem för skolhälsovård säkras skolhälsovårdsarbetet och ger verktyg för kvalitetsutveckling av det enskilda elevarbetet och det övergripande förebyggande arbetet.

Skolläkare och skolsköterska ska följa aktuell lagstiftning, bl.a. Patientdatalagen, Offentlighets- och sekretesslagen, Skollagen samt bestämmelser och föreskrifter som i övrigt gäller för verksamheten.

Bemötande

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner så att

- *elevens värdighet och integritet respekteras*
- *eleven och vårdnadshavare visas omtanke och respekt oavsett t.ex. ålder, kön, funktionsnedsättning, social ställning, etnisk eller religiös tillhörighet eller sexuell läggning*
- *eleven och vårdnadshavare informeras och görs delaktiga*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Skolläkare och skolsköterska ska respektera elevens behov av autonomi i kraft av ökande utveckling och mognad.

Rutiner och förhållningssätt finns för hur elever och vårdnadshavare bemöts. Verksamhetschefen ansvarar för detta.

Skolläkare och skolsköterska ska aktivt samverka med elev och elevens vårdnadshavare.

Skolläkare och skolsköterska ansvarar för att i alla kontakter tillvarata enskilda elevers intressen.

Uppgifter om elevs förhållanden ska hanteras med den sekretess som lagen stadgar och i övrigt med stor varsamhet.

Metoder för diagnostik, vård och behandling

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för

- *hur nya metoder för diagnostik, vård och behandling skall tas fram, provas ut och introduceras så att patientsäkerheten säkerställs*

- *hur fastställda metoder skall tillämpas, kontinuerligt följas upp och vid behov revideras, och vilka åtgärder som skall vidtas när tillämpningen av metoderna behöver förändras och inaktuella metoder skall identifieras och avvecklas.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Nya metoder ska utvecklas och implementeras i enlighet med vetenskap och beprövad erfarenhet och i samarbete med företrädare för såväl skolhälsovård som andra relevanta medicinska specialiteter. Metoderna specificeras och beskrivs antingen som föreskrifter eller som allmänna råd av Socialstyrelsen eller som anvisningar av verksamhetschefen.

Skolläkare och skolsköterska ska följa de anvisningar som verksamhetschefen ger.

Socialstyrelsens riktlinjer för hälsobesök, vaccinationer samt enkla sjukvårdsinsatser ska följas.

Socialstyrelsens föreskrifter, allmänna råd och kungörelser följs upp dels genom utvärderingar dels genom avvikelserapportering.

Förändringar aktualiseras fortlöpande vid t.ex. fortbildningsdagar, via hemsidor eller e-post.

Kompetens**SOSFS 2005:12 (M):**

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns

- *rutiner som tillgodoser att personalen har den kompetens som krävs för att utföra arbetsuppgifterna,*
- *rutiner som anger personalens ansvar och befogenheter och*
- *planer för personalens kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov*
- *rutiner för god introduktion av ny personal samt personal som varit ledig under längre tid.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Skolsköterska: Legitimerad sjuksköterska med specialistutbildning inom barn och ungdom 60 högskolepoäng, skolsköterska (skolsköterskeprogrammet) 60 högskolepoäng eller distriktssjuksköterska 75 högskolepoäng. Meriterande är erfarenhet av förebyggande hälsoarbete.

Skolläkare: Legitimerad läkare med specialistutbildning i barn- och ungdoms-medicin/-psykiatri, allmänmedicin och/eller skolhälsovård. Folkhälsovetenskaplig utbildning är meriterande.

Läkares/skolsköterskors ansvar och befogenheter utöver LYHS beskrivs i förekommande fall i de anvisningar som verksamhetschefen meddelar.

Plan för yrkesspecifik fortbildning upprättas varje år. För skolsköterskorna sker detta i dialog med rektor. Verksamhetschefen ansvarar för detta. Innehållet bestäms av aktuella hälsofrågor inom befolkningen, utbildning i nya arbetssätt och metoder samt kvalitetsutvecklingsfrågor. Skolsköterska ska delta i yrkesspecifik fortbildning samt beredas möjlighet att delta i regionala nätverksmöten för kollegial handledning.

Skolläkare ska delta i yrkesspecifik fortbildning/konferenser samt delta i skolläkarmöten för erfarenhetsutbyte och kollegial handledning.

Nyanställd personal ska delta i introduktionsutbildning. För denna ansvarar verksamhetschefen.

Samverkan och samarbete

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner

- *som klargör ansvaret för samarbetet kring och planeringen av vården av enskilda elever vad avser t.ex. överföring av information om enskild elev, och*
- *för samverkan i vårdprocesserna inom och mellan yrkesgrupper, olika funktioner, enheter, nivåer, verksamheter och ansvarsområden samt olika vårdgivare, om det inte finns hinder för detta enligt Offentlighets- och sekretesslagen (1980:100) eller lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område.*
- *När det gäller ansvar för remisser hänvisas till Socialstyrelsens föreskrifter(SOSFS 2004:11).*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Skolhälsovården ska genom samarbete med barnhälsovården medverka till att barn vid skolstarten får ett adekvat mottagande.

Genom samverkan och samarbete med skolans övriga personal medverkar skolhälsovården till att skolan erbjuder en god lärandemiljö, förebygger psykisk ohälsa, mobbning, kränkande behandling, diskriminering och trakasserier.

Rutiner ska finnas för samarbete mellan elevhälsans yrkesgrupper och mellan elevhälsan, skolledning och lärare för att garantera elev allsidiga och tvärprofessionella bedömningar och insatser.

Skolans elevhälsoteam ska utveckla arbetsformer för tidig upptäckt.

Arbetsprocess och rutiner finns för skolans utredning av elever i behov av särskilt stöd och skolhälsovårdens roll i denna process.

Skolans rutiner för extern samverkan med t.ex. BUP, habilitering och socialtjänst följs.

Riskhantering

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner/riktlinjer för att

- *identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten,*
- *åtgärda orsakerna till riskerna.*
- *Inför väsentliga förändringar i verksamheten genomföra en särskild riskanalys.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Det åligger skolsköterska och skolläkare att till verksamhetschefen anmäla om en elev i samband med vård eller behandling drabbats av eller utsatts för risk att drabbas av allvarlig skada eller sjukdom. Anmälan ska göras enligt verksamhetschefens anvisningar.

Skolsköterska och skolläkare ska vid anmälan till verksamhetschefen beskriva orsaker och vidtagna åtgärder samt ta ställning till vilka förändringar som bör göras för att minimera risken.

Verksamhetschefen ska bedöma avvikelsernas art och grad och därefter ta ställning till behov av förändrade rutiner och anvisningar.

Avvikelsehantering

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för att

- *anmäla till myndigheter i enlighet med gällande författningar,*
- *identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt fastställa och åtgärda orsakerna och följa upp vidtagna åtgärders effekt,*
- *sammanställa och återföra negativa och positiva erfarenheter från avvikelsehanteringen till verksamhetens personal och andra berörda;*
- *använda erfarenheterna från avvikelsehanteringen i det förebyggande riskhanteringsarbetet, och*
- *ta till vara förslag och klagomål från patienter, närstående och personal.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Verksamhetschef ska utan fördröjning anmäla till Socialstyrelsen om legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal på grund av sjukdom eller missbruk bedöms inte kunna utöva sitt yrke tillfredställande (SOSFS 2004:12 (M)).

Verksamhetschefen är ansvarig för anmälan enligt Lex Maria (SOSFS 2005:28 (M))

Som ett led inför ställningstagande till anmälan enligt Lex Maria ska verksamhetschefen identifiera och dokumentera händelser och tillbud, utreda/bedöma orsaker samt följa upp vidtagna åtgärder.

Bedömningar och resultat av avvikelshanteringen ska återföras till personalen som ett led i verksamhetens kvalitetsutveckling

Rutiner för hantering av att klagomål tas om hand ska finnas och hur dessa används för att höja kvaliteten i patientsäkerheten.

Försörjning av tjänster, produkter och teknik

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för

- *säker användning och hantering av produkter, försörjningssystem och informationssystem*
- *inköp av tjänster, produkter, försörjningssystem och informationssystem (t.ex. tele och data) från leverantörer som är bedömda och godkända*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Verksamhetschefen fastställer ändamålsenliga rutiner och fördelar ansvaret för läkemedelshanteringen. Direktiv för att tillgodose krav när det gäller utrustning och personal för att förebygga och kunna behandla vissa överkänslighetsreaktioner ska finnas.

Upphandling av vaccin genomför vanligtvis samordnat med Stockholms läns landsting. Läkemedel köps enligt föreskrifter från verksamhetschefen.

Spårbarhet

SOSFS 2005:12 (M):

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för

- *hur alla åtgärder som rör en viss patient skall kunna identifieras och spåras i dokumentationen.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Skolsköterska skall omgående upprätta journal för de elever som börjar i skolan och/eller efter medgivande från vårdnadshavare rekvirera journal från aktuell hälso- och sjukvårdsenhet, barnhälsovård och tidigare skola.

Skolsköterska och skolläkare ska följa vårdgivarens rutiner för journalföring enligt SOSFS 2008:14 (M).

Egenkontroll, uppföljning och erfarenhetsåterföring

SOSFS 2005:12 (M):

Egenkontrollen avser en regelbunden, systematisk uppföljning av verksamhetens planering, utförande, resultat och förbättringsåtgärder.

Ledningssystemet skall säkerställa att det finns rutiner för

- *regelbunden, systematisk uppföljning och erfarenhetsåterföring av verksamhetens resultat,*
- *regelbunden granskning av metodernas, rutinernas och vårdprocessernas ändamålsenlighet och effektivitet för att uppnå målen,*
- *hur resultatet av granskningar skall dokumenteras och återföras till berörda, och*
- *att dokumentera genomförda förbättringsåtgärder.*

Stadens konkretisering av ledningssystemet:

Rutiner ska finnas för att till vårdgivaren redovisa uppföljning och utvärdering av skolhälsovårdsverksamhetens resultat.

Metoder, rutiner och vårdprocesser ska granskas regelbundet för att nå uppsatta mål.

Forskning på området ska kontinuerligt bevakas och tillfälle till erfarenhetsutbyte med kollegor ska finnas.

Resultat av granskningar ska återföras till medarbetare och andra berörda.

Förbättringsåtgärder dokumenteras, analyseras och utgör grunden för reviderade eller nya mål och rutiner.